

MÜCAHİT CIVRİZ / DEVLET MALZEME OFİSİ GENEL MÜDÜRÜ

SAĞLIK MARKET İLE TEDARİKTE YENİ DÖNEM

Gelişmiş ülkelerdeki iyi uygulamalar, kamu alımları bakımından ‘merkezi satın alma kuruluşlarının’ büyük önem ve işlevlere sahip olduğunu göstermektedir. Dünya örnekleri incelendiğinde birçok ülkede özerk ya da yarı özerk bir yapıda DMO benzeri merkezi satın alma kurumları bulunmaktadır ve bu kurumlar kamu alımlarının vazgeçilmez unsurudur. Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürü Mücahit Civriz ile kurumun çalışmaları ve önemi ile ilgili görüştük.

■ Genel Müdürlüğünüz hakkında bizimle kısaca bilgi paylaşabilir misiniz?

Türkiye’de ‘kırtasiye ve sair malzeme ihtiyacının sağlanması’ ile ‘basılı kâğıtların temini ve kamu matbaalarının çalışma esaslarının düzenlenmesi’ konusundaki çalışmaların başlangıcı 1926 yılına kadar götürülebilir.

DMO, Cumhuriyetin önemli kurumlarında biri olarak 1926 yılında Maliye Bakanlığı bünyesinde “Kırtasiye Baş Memurluğu” olarak kurulmuş ve daha sonra adım adım

faaliyet konuları genişletilerek ‘Kırtasiye Müdürlüğü’, ‘Devlet Kâğıt ve Basım Genel Müdürlüğü’ adı altında faaliyet göstermiş olup **1954** yılında **Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğü** adını alarak faaliyetlerine devam etmiş ve 1984 yılında ilk Ana Statüsü yayımlanmıştır.

DMO; gelişen teknolojiye uyum sağlanabilmesi, sunulan mal ve hizmet çeşitliliğinin artırılması ve faaliyetlerinin daha etkin bir şekilde sürdürülmesinin sağlanması amacıyla yeniden yapılandırılarak **2007 yılında bugünkü Ana Statüsü** ile tüzel

kişiliğe sahip, faaliyetlerinde özerk ve sorumluluğu sermayesiyle sınırlı bir İktisadi Devlet Teşekkülü olarak teşkil edilmiştir.

DMO’nun temel görevi; kamu kurum ve kuruluşlarının faaliyet konusuna giren ihtiyaçlarını, hızlı, kaliteli, öncelikle yerinden ve ilk elden toplu alımları, fiyat avantajlarından azami ölçüde yararlanmak suretiyle sağlamak ve en ekonomik biçimde tedarik etmektir.

DMO; kuruluşundan gelen kâğıt ve kırtasiye tedarik hizmetleri sebebiyle sadece kâğıt, kalem,

kırtasiye malzemesi satışı yapan bir kurum olarak algılanmakta; ancak bu **algının çok ötesinde** günümüzde çok geniş bir ürün yelpazesine; bilişim ürünlerinden mobilyaya, hastane mefruşatından tıbbi cihazlara, taşıt, üst yapı taşı ve iş makineleri, giyim eşyasına kadar 26.000 ürün çeşidi ile **kamuya hizmet vermektedir.**

DMO'nun müşterileri; kamu hukukuna tabi olan veya kamunun denetimi altında bulunan ya da kamu kaynağı kullanan kamu kurum ve kuruluşlarıdır.

■ **Genel Müdürlüğünüzün ticari alanda yarattığı katma değer, hazineye olan katkısı, toplam işlem hacmi ve diğer rakamsal istatistikleri bizimle paylaşabilir misiniz?**

Ülkemizin merkezi tedarik kurumu olan DMO, kuruluşundan bugüne üstlendiği merkezi tedarik işlevini, kamu hizmetleri ve teknoloji alanında yaşanan değişim ve gelişmeler doğrultusunda geliştirerek sürdürmeye devam etmektedir.

DMO merkezi alım konusundaki deneyim ve yetkinliği sayesinde, ortalama piyasa fiyatlarının çok daha altında alım yaparak kamu kurumlarının yaklaşık maliyetlerine göre ortalama **%21** oranında tasarruf sağlamaktadır. **Kamu alımlarında uzmanlaşma ve kamu harcamalarında tasarrufun** yanı sıra; yerli üretici ve ürünlerinin yer aldığı çeşitlendirilmiş katalog uygulamalarımız ve yerli üreticilere sağladığımız bir takım avantajlarla **kamu alımları yoluyla yerli üretime katkı**, açıklık ve saydamlık ilkesi gereği internet ortamından ilan edilmekte olan satış fiyatlarımızla kamuda **referans fiyat oluşturulması** ve kamuya alınan malların fiyatları arasındaki farklılıkların önlenerek **piyasanın disipline edilmesi** gibi faydalar öne çıkmaktadır.

Ayrıca çok bilinmeyen, **seçimlerde ihtiyaç duyulan tüm seçim malzemesinin üretimi ve tedarik edilmesi** ile Milli Piyango İdaresi Genel Müdürlüğü'nün **kazı kazan, sayısal loto ve milli piyango biletlerinin kâğıtlarının karşılanması**, kamuya **nitelikli**

taşıt araçlarının temini ve gerektiğinde kamu kurumlarına **depolama, lojistik ve kalite kontrol alanlarında teknik destek verilmesi** vb. hizmetler de uzman kadromuz ve esnek alım mevzuatımız sayesinde hızlı ve sorunsuz bir biçimde yerine getirilmektedir.

Gerçekleştirdiğimiz faaliyetlerimiz sonucunda **2017 yılsonu itibariyle**; 238,9 milyon ₺ dönem kârı elde edilmiş, 47,9 milyon ₺ Kurumlar Vergisi, 22,8 milyon ₺ Gelir Vergisi ve 35,7 milyon ₺ diğer vergiler olmak üzere toplam 106,4 milyon ₺ vergi ödenmiş, 129,1 milyon ₺ Kâr Payı ve 112,9 milyon ₺ Hasılat Payı aktarılmış, **toplamda 348,3 milyon TL Hazineye katkı sağlanmıştır.**

2017 yılında, **6.496** aktif müşterimize **1.299** tedarikçimizden satın aldığımız **26.000'in** üzerinde ürün çeşidi ile hizmet vererek yaklaşık 4 milyar ₺ tutarında satış gerçekleştirilmiştir.

■ **Sağlık Bakanlığına bağlı hastanelerin malzeme ihtiyaçlarının karşılanması için Devlet Malzeme Ofisi bünyesinde oluşturulan Sağlık Market ile ilgili çalışmalarda sona geldiğini biliyoruz. Bu sistemin Sağlık Bakanlığı'na ve Ofise sağlayacağı avantajlar nelerdir?**

Sağlık Bakanlığı ile imzaladığımız Tedarik İş Birliği Protokolü kapsamında Hükümetimizin 100 Günlük İcraat Programında da yer verilen Sağlık Market Projesini 3 fazda gerçekleştirmek üzere tasarlamış bulunmaktayız. Sizin de belirtmiş olduğunuz gibi Sağlık Market Uygulamasının ilk fazı için sona yaklaşmış durumdayız. Bu faza yani 113 basit tıbbi sarf malzemeye ilişkin uygulamayı hayata geçirdikten sonra hızlıca projeye devam edeceğiz.

Sağlık Market uygulamasını değerlendirirken sadece Sağlık Bakanlığı'na veya Ofise getireceği avantajlar ile değil, tüm paydaşlarımıza, ülkemize getireceği faydalarla ilgileniyoruz. Yolumuza **daha hızlı tedarik, daha uygun fiyat, daha kaliteli ürün** hedefleriyle çıktık. Böylelikle merkezi toplu alımlar yapılması yerine sık sık

alımlar yaparak sağlık tesislerindeki stoklama süresini kısaltmak, hızlı bir satın alma modeli ile kesintisiz sağlık hizmeti sunumunu sağlamak, iş birliği protokolü hükümleri kapsamında tedarikçilere daha kısa sürede ödeme yapılacağından borçluluk vadesini kısaltmak, sağlık tesislerinde söz konusu süreçlerde görevli personelin daha etkin ve verimli şekilde istihdam edilmesini sağlamak hedeflendi.

Bu uygulamayla ülkemizde ilk defa, tedarik edilecek ürünlerde CE belgesi aranması koşulu dışında ikinci bir kalite kontrol bariyeri devreye alınmış olacaktır.

Ayrıca bu projenin; sektörel gelişmeye katkı sağlayacağına, yerlilik, millilik ve girişimcilik ruhunu geliştireceğine, yerli malı belgesi bulunan orta ve yüksek teknoloji ürünlerine sağlanacak olan **%15 fiyat avantajı** sayesinde de yerli ürün tedarikinde artış sağlayacağına inanıyoruz.

■ **Sağlık Marketten yapılacak alımların mevcut tedarik yöntemlerinden temel farklılıkları nelerdir ve bu yeni tedarik modelinin tıbbi cihaz sektöründe yaratacağı olası etkiler hakkında değerlendirmeleriniz nelerdir?**

Aslında temel farklardan biri az önce de bahsettiğim gibi Sağlık Markette yer alacak olan ürünlerin kalite bariyerinden geçecek olmasıdır ki bu durum aslında kaliteli ürün üreten üreticiyi veya kaliteli ürün satan ithalatçıyı/bayiye de korumaktadır. Tüm üretici, ithalatçı ve bayi konumundaki firmalar kalite bariyerinden geçmiş ürünlerle ilgili tek bir çerçeve anlaşma imzalayarak sisteme dahil olabilecekler. Yani ürüne göre ayrı ayrı anlaşmalar imzalanmayacak. Sonrasında tedarikçilerimiz, sadece bir bilgisayar vasıtasıyla 81 il için ayrı ayrı ve ürün bazlı sık sık yapılacak olan elektronik ihalelere rahatça katılım sağlayabilecekler. Proje kapsamında; her ayın ilk haftasında taleplerin alınmasını ve iki günde tüm Türkiye ihalelerini yapmayı planlıyoruz. Ay sonuna kadar da ihtiyaçların karşılanması ana hedef olarak belirlenmiştir.

Tıbbi cihaz sektöründeki firmalar, belki başlangıçta değil ama ilerleyen dönemde uygulamaya alıştıktan sonra, sisteme giriş kolaylığı ve gerçekleştirilecek elektronik ihalelerin yapısından dolayı aslında kendi süreçlerinin de hızlandığını fark edecekler. Böylelikle ürün geliştirme, ürün tanıtımı, markalaşma gibi şirketlerini geliştirecek durumlarla ilgili insan gücü kullanımı ve zaman yönetimi süreçlerini daha aktif bir şekilde planlayabilecekler.

Markadan bağımsız ve ürün odaklı bir yaklaşım sayesinde şeffaflığın arttığı, özel sektör ve kamu arasındaki güven unsurunun yeniden yapılandırıldığı, ihale yönetim etkinliğinin arttığı bir dönem yaşayacağımızı düşünüyorum.

■ **Geçmişte ölçek ekonomisinden faydalanmak ve satın alma işlemlerini hızlandırmak için denenmiş olan çerçeve ihalelerle mal alım yönetmeliğinde; mükerrer alınan damga vergileri, 1 cinsinden yapılan uzun süreli ihaleler ve ödemelerde yaşanan gecikmeler yüzünden bu yöntem beklenen sonucu tam anlamıyla verememişti. Sağlık Market marifetiyle yapılacak dinamik tıbbi malzeme alımlarında bu**

sorunların yaşanması nasıl engellenecek?

Açıkçası Sağlık Market uygulamasını önceden denenmiş yöntemlerle çok da kıyaslamamak gerekiyor. Çünkü uygulama gerek alışılmış olan çerçeve anlaşma tarzı gerek ihale süresi yönetimi gerekse ödeme yönetimi açısından daha dinamik bir yapıya sahip olacak.

Sağlık Market kapsamında, tedarikçilerle imzalayacağımız çerçeve anlaşmaların süresi bir yıl olacak. Bu bir yıl içerisinde de ürünlerin tavan fiyatlarının güncellenmesi söz konusu olabilecek. Mevcut katalog uygulamalarımızdaki yapıya benzer nitelikte, tedarikçinin istediği zaman ürün ekleyebileceği veya çıkarabileceği bir sistem olacak.

Damga vergisini örneklediğiniz için o konudan anlatayım; sivil toplum kuruluşlarıyla gerçekleştirmiş olduğumuz toplantıda tam da bu soruyla karşılaştık aslında, uygulayacağımız çerçeve anlaşmada yapmış olduğumuz düzenlemelerden biri de bu konudur. Yapılan elektronik ihaleler sonucunda verilen siparişlere ait ürünlerin tedarikçilerimizin faturasında gösterilecek Katma Değer Vergisi Ofis tarafından; ürünün bedeli üzerinden hesaplanacak Karar

ve Sipariş Damga Vergisi tutarı ise tedarikçi tarafından karşılanacak. Yani mükerrer bir damga vergisi alma gibi bir durumumuz olmayacak. Tedarikçilerimiz elektronik ihale sonucunda kendilerine verilen siparişe ilişkin bu tutarı yüklenecik.

Bir ürünle ilgili elektronik ihalelere, ilan ekimizde de yayınlayacağımız tavan fiyatları üzerinden başlayacağız. Bu tavan fiyatlar, ekonomik girdi ve maliyetler dikkate alınarak belli aralıklarla değiştiriliyor olacak ve çerçeve anlaşması bulunan tüm firmaların ürünlerine artış/azalışlar yansıtılacak. Tavan fiyatının değişmesi durumunda tedarikçinin talepte bulunması halinde söz konusu ürünün yayını durdurabileceğiz ve yapılacak elektronik ihalelere teklif verme zorunluluğu bulunmayacak. Bu anlaşmalar sanıldığı gibi tek fiyat üzerinden yapılan uzun süreli anlaşmalar olmayacak.

■ **Sağlık Market uygulamasına dahil olmak isteyen tedarikçi adayları hangi aşamalardan geçerek ihalelere katılabilecekler? Türkiye'nin farklı bölgelerinde fedakarca faaliyet gösteren bayilerin bu alım yönteminde sistemin**

dışında kalması gibi bir tehlike görüyor musunuz?

Teknik uygunluk değerlendirmesi yani kalite duvarı süreci olumlu sonuçlanmış ürünleriyle, **tüm üretici, ithalatçı veya bayi konumunda olan firmalar** çerçeve anlaşma imzalayabilecekler.

Bu kapsamda gerçekleştirilecek adımlarda; mevcut katalog sistemimize göre hem daha az evrakla başvuru sürecini yürütecek hem de tüm süreci online olarak sürdüreceğiz. Tedarikçilerimiz sadece teknik uygunluk değerlendirme başvurusunda numunelerini getirmek ve çerçeve anlaşma metnini imzalamak üzere Genel Müdürlüğümüze gelecekler. Bunlar dışındaki işlemlerin hepsinin yazılımı kurumumuz personeli tarafından gerçekleştirilmiş Sağlık Market Modülü üzerinden gerçekleştirilecek.

Tüm sağlık tesisleri kendi ihtiyaçlarını yine online ortamda belirleyecek ve belirlenen bu miktarlar üzerinden elektronik ihaleler gerçekleştirilecek. Elektronik ihalesi tamamlanan ürünler tedarikçiler tarafından Sağlık Market Çerçeve Anlaşması koşullarına uygun olarak ilgili sağlık tesislerine teslim edilecek.

Basında da zaman zaman yer almasına rağmen Sağlık Market uygulamasıyla yapılacak olan alımlarda bayilerin

sıkıntı yaşayacağı olgusu gerçeği yansıtmamaktadır. Aksine hem ülke genelinde hem de bölgesel düzeyde il bazlı teklif verilebilmesine imkan sağlayan bu uygulama ile küresel firmaların, mali gücünü kullanarak küçük ölçekli yerli firmaları veya bayileri piyasasının dışına itmesinin önüne geçilecektir. Ayrıca tüm süreçler yakinen izlenerek projeye dair sonuçlar da belli aralıklarla kamuoyu ile paylaşılacaktır.

Aslında tedarikçiler kendi ofislerinde e-tekliflerini vererek gerek ulaşım gereksiz işgücü ile ilgili birçok maliyet unsurundan kaçınmış olacaklar. Bu nedenle bu bayilerin sistemin dışında kalmaları değil, bilakis bizim yönlendirmemizle tüm diğer rakipleri ile eşit şartlarda, sistemin bizzat içinde yer almaları söz konusu olacaktır.

Tüm süreçlerimizin elektronik olarak yürütülmesi, tedarikçilerimize de teknolojik altyapılarını güçlendirmeleri ve günün değişen şartlarına uyum sağlamaları yönünde bir teşvik olsun istiyoruz. Ayrıca, başvuruda bulunacak firmaların ve teklif edilen ürünlerin ÜTS'de kayıtlı olmasının zorunlu olduğunu da belirtelim. Başvuru yapmak isteyen tüm firmaların, başvuru süreci hakkındaki ayrıntılı bilgilere sahip olmaları ve sorun yaşamamaları için internet sitemizde

yayınlanacak olan 'Sağlık Market Tıbbi Malzeme Çerçeve Anlaşması' ilanını dikkatli şekilde okumalarını öneririz.

■ **Son zamanlarda tıbbi cihaz sektörüne yapılması gereken ödemeler maalesef Kamu Hastaneleri'nde 6-8 ay, Üniversite Hastaneleri'nde 1-3 yıl arasında değişmektedir. Ekonomik koşullar ve piyasa gerçeklerinden uzak bu irrasyonel ödeme şekllinden dolayı sektörümüz yorgun düştü. Sağlık Markette ödeme vadeleri nasıl olacak? Muhtemel gecikmelerde firmalar haklarını nasıl arayacak? Bu konuda görüşlerinizi öğrenebilir miyiz?**

Ürün bedelini; ürünün tam, sağlam ve çalışır halde teslim alındığının Ofise bildirilmesini müteakip, tedarikçi tarafından ibraz edilecek fatura karşılığında **90 gün içinde** ödeyeceğiz. Bugüne kadar yapmış olduğumuz toplantılarda sektörün 90 gün vurgumuzdan dolayı memnun olmasına rağmen tedirginliğin biz de farkındayız. Ama biliyorsunuz ki Sağlık Market uygulaması Bakanlığımız ile Sağlık Bakanlığı arasında 2018 yılında imzalanan 'Tedarik İş Birliği Protokolü' kapsamında geliştirilmiş bir uygulamadır ve 90 günlük süre

söz konusu protokolde yer alan bir düzenlemedir. Ayrıca, 'Sağlık Market Tıbbi Malzeme Çerçeve Anlaşması' ilanında da yer almaktadır. Tedarikçiler DMO'nun paydaşlarıdır. Kamu yararını gözetirken, paydaşlarımızı da mağdur etmeyecek düzenlemeleri yapmaya çalışıyoruz. Firmaların haklarını aramaları için yasal yollar da her zaman mevcuttur.

■ **Sağlık Market satın alma süreci başladıktan sonra muhtemel problemlerle ilgili değerlendirmeler yapmak konusunda, sektörümüzde faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarıyla görüş ve beklentileri içeren mutabakat toplantıları yapılabilir mi?**

Aslına bakarsanız sürecin daha verimli ilerlemesini sağlamak ve sektörün görüşünü almak için Sağlık Bakanlığı ile birlikte sivil toplum kuruluşlarıyla zaman zaman bir araya gelindi. Projenin birçok aşamasında, STK'ların Çerçeve Anlaşma İlanı ve anlaşma metinleri ile ilgili görüşlerini sorduk, gelen öneri ve itirazlarını da dikkate aldık. 18.09.2018 tarihinde STK'lar ile TİSK organizatörlüğünde gerçekleştirdiğimiz toplantıda, Çerçeve Anlaşma İlanı ve anlaşmanın taslak metinlerini STK'lara sunarak istişarede bulunduk. Sağlık Bakanlığı yetkililerinin de bulunduğu bu toplantıda sektörde yaşanan zorluklar ile sağlık ürünlerinin tedarikinde yaşanan sorunlar masaya yatırıldı ve bazı çözüm önerileri üzerinde anlaşma sağlandı. Bu gibi toplantılara ilerleyen zamanlarda da devam etmeyi planlıyoruz.

Sağlık Market uygulamasının ilk fazı Kasım ayında hayata geçirilecek olsa da bütüne baktığımızda uzun bir süreç hepimizi bekliyor. Bu uygulamanın başarılı bir şekilde yürütülmesini istiyor ve kurumumuza, tedarikçilerimize, ülke ekonomimize katkı sağlanmasını hedefliyorsak sürekli bir araya gelmemiz gerektiğini düşünüyorum. Mevcut katalog sistemimize göre hem daha az evrakla başvuru süreci yürütülecek hem de tüm süreç online olarak sürdürülecektir. Siz tedarikçilerimiz teknik uygunluk değerlendirme başvurusunda numunelerinizi getirmek ve çerçeve anlaşma metnini imzalamak üzere Genel Müdürlüğümüze geleceksiniz.

Bunlar dışındaki işlemlerinizi Sağlık Market Modülü üzerinden sizlere verilmiş şifre üzerinden takip edebileceksiniz.

Sağlık Bakanlığı'nın ihtiyaç duyduğu sık tüketilen, satın alma ve iş gücünün büyük kısmını oluşturan ilaç ve tıbbi malzemelerin satın alınması açık eksiltme usulüne göre gerçekleştirilecek elektronik ihaleler vasıtasıyla olacak. Böylelikle hayata geçirecek olduğumuz bu projeye öncelikle kurumumuza, siz tedarikçilerimize ve ülke ekonomimize katkı sağlanmasını hedefliyor; uygulanacak tedarik yöntemi ile tedarik süreçlerinin sadeleştirilerek zaman ve işgücü tasarrufunda, yerli ürün tedarikinde, tıbbi cihaz ve sarf malzemelere erişim kolaylığında artış sağlanacağını umuyoruz.

■ **Son olarak sektörümüze vermek istediğiniz mesajlarınız nelerdir?**

Sağlık Market sistemini en etkin haliyle uygulayabilmemiz için tedarikçilerin de anlaşmadan doğan yükümlülüklerini yerine getirme konusunda oldukça hassas davranması gerekmektedir. Özellikle sağlık gibi hassas bir konuda, firmaların tüm yükümlülüklerini planlayarak ihalelere katılmasını istiyoruz. Tedarikçilerin tedarik planını iyi yapması gerekiyor. Sistemin geliştirilmesi ile ilgili olarak sektörden

gelecek görüş ve önerilere her zaman açık olduğumuzu belirtmek isterim. DMO olarak Türkiye'nin merkezi satın alma kurumu olma fonksiyonumuzu hem geçmiş tecrübelerimizden hem de günün gerekliliklerini dikkate alarak yerine getirmeye çalışıyoruz. Üstelik kurumsal olarak hastane mefruşatı, tıbbi cihazlar gibi ürünler yönünden de sağlık sektörüne yabancı bir kurum değiliz.

■ **Bu röportajımız vesilesiyle Seis Aktüel dergimizle ilgili düşüncelerinizi de öğrenebilir miyiz?**

Sağlık market satın alma sürecinde; sektörü yakından takip etmek, bilgilenmek ve bu doğrultuda karar vermek aşamasında fark yaratmak adına derginizi oldukça değerli bir yayın aracı olarak görüyoruz. Derginizin sayesinde tıbbi cihaz sektöründeki yenilikler, pazara çıkan yeni ürünler, yasal düzenlemeler ve politikalar yakından takip edilebiliyor. Sektörel birliğin kurulması ve devam ettirilmesi, sağlık sisteminin gelişmesi ve daha iyiye ulaşması için verilen emeğin geniş kitlelere ulaştırılmasındaki çabayı takdirle karşılamaktayız. Paydaşlarınıza sunduğunuz bu hizmet için DMO Genel Müdürlüğü olarak biz de teşekkürlerimizi sunarız. ■

